

[Bertel Dahlgaard.]

redegøre for de problemer, der knytter sig til lærlingeuddannelsen, men vedrørende det punkt, jeg her har berørt, har ungdomskommissionen i sin i 1952 offentliggjorte betænkning om ungdommen og arbejdslivet — side 88 — udtalt, at

„det forekommer betænkeligt at udelukke det offentlige tilsyn med lærlingskalaer, der tilsigter i almindelighed at begrænse tilgangen af faglærte arbejdere til et fag, som i visse tilfælde kan have en monopolistisk karakter, og derigennem på en urimelig måde hindre den frie adgang til uddannelse for de unge.“

Det er rigtigt, at organisationsaftaler, der generelt begrænser retten til at uddanne lærlinge, kan være af en sådan karakter, at de principielt kan sidestilles med erhvervsmæssige aftaler, de såkaldte eksklusivaf-taler — og det vil jeg også bede den højt-ærede minister og socialdemokratiet erindre — altså aftaler, som ellers henhører under en trust- og monopollovgivning.

De herhenhørende spørgsmål er der al grund til at drøfte i et udvalg. Jeg skal da til slut sige, at det radikale venstre hovedsagelig må betragte dette forslag som en lejlighed og kun en lejlighed, der er givet tinget til gennem en forhandling i udvalget at orientere sig i det meget vigtige spørgsmål, som bevægeligheden på arbejdsmarkedet er, og det radikale venstre vil med interesse deltage i sådanne forhandlinger.

Alfred Jensen: Vi er klar over, at der er et problem med hensyn til forholdet mellem faglært og ufaglært arbejdskraft, og vi er også klar over, at det til tider kan volde et vist besvær, men det forekommer os ikke, at forholdene er sådan, at et initiativ af den karakter, som der her er tale om, er påkrævet. Det forekommer os heller ikke, at de foranstaltninger, der her foreslås gennemført, er hensigtsmæssige, tværtimod. Der er ikke fremkommet nogen særlig bevisførelse for nødvendigheden af foranstaltninger af denne art.

Der tales meget om den manglende bevægelighed på arbejdsmarkedet, og man giver det faktisk udseende af, at der næsten ingen bevægelse finder sted. Jeg hørte med interesse det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard tale om, at valget af erhverv for

mange mennesker var et eengangsvalg. Ja, det gælder vel for mange mennesker, men det gælder også for adskillige tusinder, at det fag, de er oplært i, det erhverv, de ønskede at tjene deres brød ved, ikke har været i stand til at give dem beskæftigelse, men tværtimod tid efter anden har skudt dem ud af erhvervet, så de har været nødt til at gå over i de ufaglærtes rækker. Jeg ved ikke, hvor mange faglærte der er gået ind i arbejdsmandsforbundet, men jeg vil tro, at det når op i adskillige tusinder. Det er en kendsgerning, at mange af dem, der har set sig nødsaget til at forlade det fag, de har lært, går over i arbejdsmandsstillinger. Når deres fag har haft brug for dem igen, er de vendt tilbage til det fag, de har lært, men under helt andre omstændigheder, end hvis erhvervet havde været i stand til at fastholde dem. Det er klart, at hvis man er væk fra et fag i 10—15 år, mister man en del af den færdighed, man havde opøvet, og man har ikke fået den videre udvikling, som de, der fortsat beskæftiges ved arbejdet, har.

Det vil altså sige, at vi har bevægelighed, endda en meget stor bevægelighed, på arbejdsmarkedet, og det er fuldkommen urimeligt at give det udseende af, at arbejdsløshed og visse besværigheder i produktionen skulle skyldes mangel på bevægelighed. Forholdet er det, at der er tusinder, der byder sig til, men som erhvervslivet ikke kan skaffe beskæftigelse eller ikke er interesseret i at skaffe beskæftigelse. Mange hjem har de største vanskeligheder ved at få deres børn i lære. Når der, som man har talt om, er nedgang i antallet af murere, hænger det i høj grad sammen med, at adskillige, der har villet anbringe deres børn i dette fag, ikke har været i stand til at opdrive en læreplads til dem. Derfor er det ikke det rigtige sted, man tager fat. Jeg overser ikke, at der på grund af den ulige udvikling indenfor de forskellige erhvervsgrøne opstår situationer, hvor man mangler ikke alene faglært, men også kvalificeret arbejdskraft. Det er noget, som vi har kendt gennem årene, og som var kendt, før arbejdsmarkedskommissionen blev nedsat.

Men selvom der har været sådanne højkonjunkturer, som har slugt al den uddannede arbejdskraft og mere til, har det været muligt at komme udover vanskelighederne. Det var jo tilfældet under første